

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4064
Tarih : 03.03.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Devletlerarası ilişkilerde demokratik ve etik kuralların belirlenmesi, Türkiye'nin dış siyasetinin bu kurallar çerçevesinde gözden geçirilerek önerilerin değerlendirilmesi için Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğinin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Mithat Sancar
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Son günlerde hükümet yetkilileri ve Almanya arasında bir gerilim yaşanmaktadır. Die Welt gazetesi Türkiye muhabiri Deniz Yücel'in yazdığı bir haber nedeniyle İstanbul'da tutuklanması ve referandum öncesi AKP'li bakanların Almanya'da katılacağı duyurulan toplantıların iptal edilmesiyle başlayan gerilim, bunu "Nazi uygulamalarına" benzeten Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sözleriyle tırmanmıştır. Alman Adalet Bakanı Heiko Maas cevaben "*Rezalet, anlaşılması güç, kabul edilemez*" demiştir.

Hem Türkiye hem Almanya kamuoyunda tartışılan bu durum, akıllara devletler arası ilişkilerin bağlı olduğu etik kurallarını getirmiştir. Diplomasi, herbiri sınırları içinde tek egemen olan ve bir merciye bağlı olmayan devletler arasında hukuk kadar, belki daha fazla etkilidir. Yaptırım uygulayacak bir muktedirin bulunmadığı ve teorik olarak egemen ve eşit devletler arasında cereyan eden devletlerarası ilişkilerde belirleyici alan diplomasi ve diplomasi etiğidir.

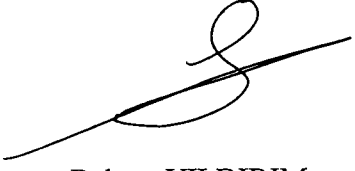
Tüm uluslararası toplumun mutabakat sağladığı ve artık uluslararası hukuki bir norma dönüşmüş bazı ilkeler vardır. Kölelik yasağı, işkence yasağı gibi çok temel insan haklarını koruyan bu normlar, dünya genelinde insan haklarını geliştirmek amacını taşımaktadır. Aynı şekilde devlet tarafından dokunulamayan, başkasına devredilemeyen temel insan hakları da devletlerarası ilişkilerde belirleyicidir. Bu hakların korunması için çeşitli mekanizmalar öngörülmüştür. Dünya savaşlarından sonra, bir daha aynı acıların yaşanmaması amacıyla kurulan BM, Avrupa'da bir insan hakları standardı tesis etmek için yargılama yetkisine sahip olan AIHM en bilinen örneklerdir.

Türkiye'nin AIHM karnesi maalesef pek parlak değildir. Mahkeme'nin bugüne dek ifade özgürlüğüne ilişkin verdiği ihlal 656 kararlarından 265'i, yani %40'ı Türkiye aleyhindedir. Antidemokratiklikle itham edilen Almanya aleyhindeki karar sayısıysa 9'dur. Örgütlenme özgürlüğü alanında da bu tablo çok farklı değildir. Özellikle son iki yıldır, Türkiye'de temel hak ve özgürlükler alanında ciddi bir erozyon yaşanmaktadır. Bu durum Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nin, Birleşmiş Milletler İfade Özgürlüğü Özel Raportörü'nün, Venedik Komisyonu'nun raporlarına vahim şekillerde yansımıştır.

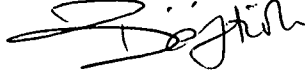
Hükümet, AB ilerleme raporlarından Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nin raporlarına her türlü eleştiriyi agresif bir tutumla yanıtlamıştır. Sokağa çıkma yasaklarındaki hak ihlalleri, dokunulmazlıkların kaldırılması, OHAL uygulamalarıyla sistematikleşen ifade özgürlüğü

ihlalleri bu raporların temel konusudur. Referanduma konu anayasa değişiklik teklifine ilişkin Venedik Komisyonu'nun, Türkiye'nin tek adam rejimine sürüklendiğini, ülkenin otoriter bir rejimi engelleyecek mekanizmalardan yoksun olduğunu ifade eden gizli raporunun basına yansımaları üzerine Adalet Bakanı Bozdağ, "*Halkın referandumda 'Hayır' demesini teşvik etmektir*" açıklamasını yapmıştır. Teklifin Anayasa Komisyonu sürecinde, muhalefet partilerinin başta Venedik Komisyonu olmak üzere tüm çevrelerden görüş alınması talebini ısrarla reddeden AKP bugün, "*Venedik Komisyonu, Türkiye'ye danışmanlık, rehberlik yapıp anayasa değişikliğinin bazı yerlerinde olumlu değişiklikler yapılmasını arzu ediyorsa, değişiklik Anayasa Komisyonunda, TBMM Genel Kurulunda görüşülürken bu yönde açıklamaları olması veya Türkiye'ye gelip görüşmeler yapması lazımdı. Ama bu süreç bittikten sonra bütün bunlar yapılıyor*" demektedir. Hayır oyu vereceklere yönelik ev baskınlarından broşür dağıtanların darp edilerek göz altına alınmasına, toplantılara konulan yasaklara bin bir kısıtlama, engel ve baskının yanında bazıları silahlı olmak üzere çeşitli tehdit videoları da sosyal medyada yaygınlaşmaktadır.

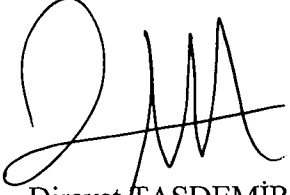
Bu gibi tutarsızlıklar, sistematik hak ihlalleri, yargı bağımsızlığının sarsılması, demokratik alanın fren mekanizmalarından yoksun bir biçimde daraltılması, Türkiye'nin uluslararası alanda itibarını da zedelemektedir. Bu nedenle Türkiye'nin uluslararası alanda saygınlığını muhafaza etmek için riayet edilmesi gereken demokratik kriterlerin belirlenmesi ve devletlerarası ilişkilerde etik çerçevenin tespiti amacıyla Meclis Komisyonu kurulmasını talep ederiz.

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

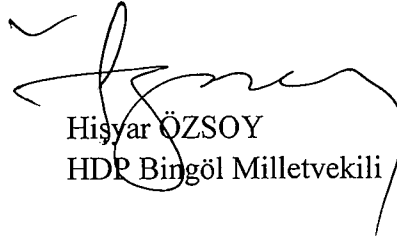
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

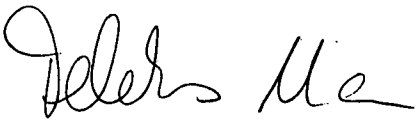
Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

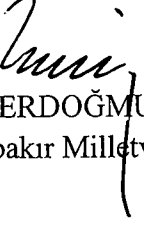
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

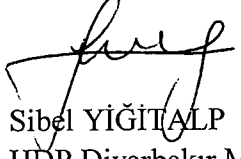

Feleknaş UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

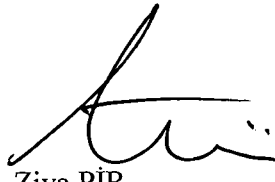

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili